

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/1008/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6914212447
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 11. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6914212447.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivice Hanuskovej a sudcov Mgr. Štefana Baláža a JUDr. Alexandra Mojša v právnej veci žalobcu H. narXX.XX.XXXX,4.XXXX, bytom U., Ul. C. č. XXX, právne zastúpeného Mgr. Mariánom Jankovičom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom Revúca, Ul. Bernolákova č. 151/9 proti žalovanému Slovenská republika, v mene ktorej koná Generálna prokuratúra SR so sídlom Bratislava, Ul. Štúrova č. 2, v konaní o náhradu škody vo výške 2.404,82 € s prísl., o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 13C/200/2015-86 zo dňa 22. 09. 2015, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu p o t v r d z u j e .

Žalobca má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 2.404,82 € s 5,25 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 2.404,82 € od 06. 05. 2014 až do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, titulom náhrady škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej v texte len „zák. č. 514/2003 Z. z.“).

2. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia okresný súd uviedol, že orgánom príslušným konať v mene štátu na strane žalovaného je Generálna prokuratúra SR v zmysle § 4 ods. 1 písm. f) zák. č. 514/2003 Z. z., keď ako titul na základe ktorého si žalobca uplatňoval náhradu škody považoval uznesenie vyšetrovateľa OR PZ v Rimavskej Sobote zo dňa 07.08.2012 pod ČVS:ORP-192/OVK-RS-2012, ktorým bolo voči žalobcovi vznesené obvinenie, na základe ktorého začalo voči nemu trestné stíhanie. S účinnosťou od 01.01.2003 bol zák. č. 514/2003 Z. z. zmenený a podľa novelizovaného znenia ust. § 4 ods. 1 písm. b/ je Ministerstvo vnútra SR oprávnené konať v mene štátu len v tom prípade, ak prokurátor nezamietol sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia a súčasne nepodal obžalobu. Teda touto novelou došlo k vyjasneniu kompetencií medzi Ministerstvom vnútra SR a Generálnou prokuratúrou SR v tom zmysle, že Ministerstvo vnútra koná len v tých prípadoch, v ktorých postup policajta nie je "krytý" následným postupom prokurátora, ktorý potvrdil správnosť postupu policajta. V predmetnej veci však prokurátor odobril správnosť a zákonnosť uznesenia vyšetrovateľa PZ o vznesení obvinenia voči žalobcovi a následne aj podal obžalobu na príslušný súd, z čoho jednoznačne vyplynul pre okresný súd záver o vylúčení pôsobnosti Ministerstva vnútra SR konať v mene štátu. Zároveň konštatoval, že sa nestotožnil s právnym názorom Generálnej prokuratúry SR prezentovaným v jej podaniach, že v zmysle ust. § 4 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. je orgánom príslušným konať v mene štátu Ministerstvo spravodlivosti SR, pretože príslušný orgán nie je možné určiť podľa odseku 1/ citovaného zákona.

3. Po tom, ako okresný súd ustálil to, ktorý orgán koná v mene Slovenskej republiky, (Generálna prokuratúra SR), skúmal splnenie základných predpokladov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle zák. č. 514/2003 Z. z. a mal za to, že tieto boli splnené. Zákon č. 514/2003 Z. z. výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia spod obžaloby, ako tomu bolo aj v prejednávanom prípade, avšak okresný súd odkázal na judikatúru, ktorá dospela k záveru, že ide o špecifický prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, pri ktorom treba vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej a to z úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené alebo ten, kto bol oslobodený spod obžaloby, má zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Zákon zakladá objektívnu zodpovednosť štátu, ktorej sa nemôže zbaviť. Rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má preto podľa okresného súdu v tomto zmysle tiež zastavenie trestného stíhania alebo, ako je tomu i v prejednávanej veci, oslobodenie spod obžaloby. Zdôraznil, že podstata nároku na náhradu škody sa totižto v tomto prípade neviaže na (ne)správnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok trestného stíhania. Podľa okresného súdu náhradu škody zahŕňa aj náhrada trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie a v konaní, v ktorom bolo trestné stíhanie zastavené, resp., v ktorom bol spod obžaloby oslobodený. V tejto súvislosti poukázal i na rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/194/2010, ako aj 4MCdo 15/2009.

4. Okresný súd základ nároku žalobcu považoval za daný tým, že žalobca bol trestne stíhaný, bola na neho podaná obžaloba a v konaní pred súdom bol spod obžaloby oslobodený, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol trestne stíhaný. Žalobca má preto právo na náhradu škody a za túto škodu objektívne zodpovedá štát. Náhrada škody zahŕňa i náhradu trov konania, ktoré vznikli poškodenému, pričom musí ísť o účelne vynaložené trovy a v danom prípade, keďže žalobca bol spod obžaloby oslobodený, boli trovy jeho obhajoby podľa názoru okresného súdu vynaložené účelne. Následne okresný súd podľa § 5 ods. 1 a § 18 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. zaviazal žalovaného na náhradu škody vo výške 2 404,82 € s tým, že ide o trovy obhajoby žalobcu v trestnom konaní. Za obhajcu si v trestnom konaní zvolil žalobca advokáta Mgr. Mariána Jankoviča, ktorého trovy obhajoby predstavovali vyššie uvedenú sumu a boli vyúčtované v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej v texte „vyhláška“) vo výške 10 úkonov po 127,16 € + 3 úkony po 130,16 € + 8 x režijný paušál v roku 2012 vo výške 7,63 € + 3 x režijný paušál v roku 2013 vo výške 7,81 €, spolu vo výške 1 746,55 € krátené o 20 % (§ 13 ods. 1 vyhlášky) predstavoval sumu 1 397,24 €. K uvedenému okresný súd pripočítal i stratu času za cesty uskutočnené z Revúcej do Hnúšte a späť, a z Revúcej do Rimavskej Soboty a späť, ako aj z Revúcej do Banskej Bystrice a späť, spolu vo výške 360,08 € a súčasne pripočítal i náhradu cestovných výdavkov za tieto cesty, spolu vo výške 246,70 € + 20 % DPH vo výške 400,80 €. Spolu tak trovy obhajoby žalobca uhradil svojmu obhajcovi vo výške 2 404,82 € dňa 18.07.2013. Výška vyúčtovaných trov obhajoby bola súdom skontrolovaná podľa jednotlivých položiek, pričom okresný súd dospel k záveru, že boli vyúčtované správne. Pokiaľ ide o príslušenstvo žalovaného nároku uplatneného v podobe úrokov z omeškania vychádzajúc z ust. § 16 ods. 1 zák. 514/2003 Z. z. sa žalovaný dostal do omeškania uplynutím 6 mesiacov od prijatia žiadosti (06. 11. 2013), preto súd žalovaného zaviazal i na príslušenstvo podľa § 517 ods. 1 a 2 OZ od 06. 05. 2014 až do zaplatenia, a to v súlade s ust. § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Zb. v znení neskorších právnych predpisov.

5. O trovách konania rozhodol okresný súd podľa ust. § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku platného a účinného do 30. 06. 2016 (ďalej v texte „O. s. p.“).

6. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný s odôvodnením, že okresný súd dospel po vykonanom dokazovaní k nesprávnym skutkovým zisteniam a náležite neprihliadol na preukázané skutočnosti vyplývajúce z jeho vyjadrení a dôkazy hodnotil nesprávne. Uznal, že pasívne legitimovaným je iba jeden subjekt, a tým je v obdobných prípadoch vždy Slovenská republika. Zistenie a určenie orgánu, ktorý má v mene štátu konať, je však otázkou zabezpečenia riadneho zastúpenia účastníka v zmysle § 21 ods. 4 O. s. p., a teda, ide o úlohu súdu v rámci skúmania a odstránenia nedostatkov podmienok konania. Má za to, že túto úlohu si súd nesplnil a konal s nesprávnym zástupcom štátu. Uvedené odôvodňuje tým, že žalobca zaslal žiadosť o predbežné prerokovanie nároku v zmysle zák. č. 514/2003 Z. z. Ministerstvu spravodlivosti SR, ktorému bola žiadosť riadne doručená. Ministerstvo spravodlivosti SR žiadosť postúpilo generálnej prokuratúre, ktorá svoju príslušnosť neuznala a vrátila ju ministerstvu spravodlivosti. Následne na to ministerstvo vyzvalo

advokáta Mgr. Mariána Jankoviča na doplnenie žiadosti, teda, konalo v mene štátu. S poukazom na ust. § 4 ods. 2 zákona je daná príslušnosť ministerstva spravodlivosti, nakoľko škoda nebola spôsobená orgánom prokuratúry a nemožno príslušnosť určiť podľa ods. 1 tohto zákona. Navyiac, opätovne zdôraznil, že uznesenie o vznesení obvinenia voči žalobcovi nebolo zmenené ani zrušené príslušným orgánom a orgánom, ktorý by označené uznesenia zrušiť mohol, je len Generálny prokurátor SR v zmysle § 363 a nasl. Trestného poriadku. Skutočnosť, že súd obžalovaného, teda žalobcu spod obžaloby oslobodil, nespôsobuje spätne nezákonnosť rozhodnutí orgánov prípravného konania, ak v čase jeho vydania existujúca pravdepodobnosť o spáchaní určitého skutku konkrétnou osobou sa neskôr z rôznych dôvodov nepotvrdila. Tvrdenie, že oslobodenie obžalovaného spod obžaloby spôsobuje nezákonnosť uznesení orgánov prípravného konania je v rozpore so zákonom. Poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 163/2013, keď v danej veci ústavný súd konštatoval porušenie základného práva Slovenskej republiky zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktoré boli porušené rozsudkom Najvyššieho súdu SR. Zároveň uviedol, že ani pre podanie obžaloby zákon nevyžaduje istotu o vine, keď takýto záver môže urobiť jedine súd. Bez uskutočnenia prípravného konania by ale nebolo možné uskutočniť ani súdne konanie. Súčasne obžaloba nie je rozhodnutím, pričom v trestnej veci žalobcu zabezpečené dôkazy plne odôvodňovali vznesenie obvinenia, a preto i prokurátor rozhodol o zamietnutí sťažnosti obvineného. Pri podaní obžaloby prokurátor podrobne odôvodnil, prečo obžalobu podáva a rozviedol dôkazy, ktoré preukazovali spáchanie žalovaného skutku. Keďže okresný súd nepovažoval v trestnom konaní za potrebné ani len predbežne prejednať obžalobu, bol toho názoru, že prípravné konanie bolo vykonané zákonne, prokurátor postupoval správne keď podal obžalobu, a súd teda nemal dôvod rozhodnúť inak, než nariadiť hlavné pojednávanie. Ak teda súd obžalobu prijal, nariadil hlavné pojednávanie, potom uznal zákonnosť prípravného konania a dôvodnosť podania obžaloby, preto štát musí zastupovať ministerstvo spravodlivosti.

7. Na záver žalovaný uviedol, že má za to, že žalobcovi nevznikol nárok na náhradu škody, pretože pre vydanie rozhodnutí orgánov prípravného konania (uznesenia o vznesení obvinenia, rozhodnutie prokurátora o zamietnutí sťažnosti obvineného), boli splnené všetky zákonné podmienky. Skoršia judikatúra všeobecných súdov, ktorá uplatňovala analogický výklad so záverom, že ide o špecifický prípad zodpovednosti za škodu s tým, že rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia, má tiež zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby, nie je správna a súladná so zákonom a zásadný posun v tejto judikatúre priniesol práve nález ústavného súdu. Postup orgánov prípravného konania nebol chybný, ani mylný, práve naopak, bol správny vzhľadom na existujúcu dôkaznú situáciu a nedošlo k bezdôvodnému zásahu do základných práv a slobôd žalobcu. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a pre prípad, ak by odvolací súd napriek uvedeným argumentom potvrdil napadnutý rozsudok, žiadal, aby vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku vyslovil prípustnosť dovolania proti potvrdzujúcemu rozsudku, nakoľko ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu s prihliadnutím na riešenie otázky oprávnenosti konkrétneho štátneho orgánu konať v mene štátu vzhľadom na aplikáciu ust. § 4 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., berúc do úvahy nejednotnosť rozhodovania všeobecných súdov, osobitne s prihliadnutím na vyššie citovaný nález ústavného súdu.

8. Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol, že neobstojí jeho námietka v tom smere, že Generálna prokuratúra SR nie je oprávneným orgánom konať v mene štátu, nakoľko z hľadiska prejednávanej veci prokurátor škodu spôsobil tým, že sťažnosť podanú proti uzneseniu o vznesení obvinenia podanú žalobcom zamietol; orgánom oprávneným konať v mene štátu tak nemôže byť Ministerstvo spravodlivosti SR, pretože škoda nevznikla v dôsledku rozhodnutia vydaného súdom a ani nie je splnený predpoklad, že nie je možné určiť príslušný štátny orgán oprávnený konať v mene štátu podľa § 4 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z.. Zdôraznil, že dozor nad dodržiavaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní vykonáva prokurátor v zmysle ust. § 230 ods. 1 Trestného poriadku. Iba prokurátor je oprávnený v prípravnom konaní podať obžalobu. Argumentácia žalovaného v tom smere, že príslušným orgánom, ktorý by bol oprávnený konať v mene SR je Ministerstvo spravodlivosti SR je nesprávna už aj z toho dôvodu, že orgány spadajúce pod pôsobnosť Ministerstva spravodlivosti SR, konkrétne súdy v trestnej veci žalobcu ako obvineného, nevydali nezákonné rozhodnutia, keď Okresný súd v Rimavskej Sobote vydaným rozsudkom oslobodil žalobcu ako obžalovaného spod obžaloby a Krajský súd v Banskej Bystrici zamietol odvolanie prokurátora Okresnej prokuratúry v Rimavskej Sobote voči rozsudku okresného súdu. Navyiac, žalobca ako poškodený je vždy chránený pred omylom pri podaní žiadosti o predbežné prerokovanie

nároku na náhradu škody v prípade, ak podá žiadosť na nepríslušný orgán. Účinky podania žiadosti však zostávajú zachované. Nemožno opomenúť ani to, že žalobca žiada len reálne vzniknutú škodu, ktorá mu vznikla v súvislosti s trestným stíhaním jeho osoby spočívajúcu v nákladoch obhajoby, t. j. trov obhajoby zaplatených splnomocnenému advokátovi, pričom v právnom štáte by jeho požiadavkám mala byť v tomto smere bez akýchkoľvek komplikácií vyhovie.

9. K Nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 163/2013 žalobca uviedol, že v predmetnom konaní pred ústavným súdom vôbec nešlo o spochybnenie priznaných trov obhajoby advokátovi, keď tieto boli priznané v poradí prvým výrokom rozsudku prvostupňového súdu a následne potvrdené i rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 12Co/305/07. Následne nič tomuto výroku nevytkol ani Najvyšší súd SR vo svojom rozsudku sp. zn. 5MCdo 1/2011, nehovoriac o tom, že voči výroku o priznaní trov obhajoby nenamietal ani generálny prokurátor v rámci mimoriadneho dovolania, na základe ktorého bola vec predložená NS SR. Predmetom ústavnej sťažnosti totiž bola len otázka premlčania nároku na náhradu škody, konkrétne, či sa mala v danom prípade uplatniť 10 ročná objektívna premlčacia lehota a taktiež sa v tomto konaní riešila otázka stretu uplatňovania nároku na náhradu škody titulom uznesenia o vznesení obvinenia a titulom nezákonného rozhodovania o väzbe, pričom výsledkom vyhovie ústavnej sťažnosti v zastúpení Ministerstvom spravodlivosti SR bolo konštatovanie porušenia základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5MCdo 1/2011 z toho dôvodu, že rozhodnutie najvyššieho súdu je nedostatočne odôvodnené a vykazuje znaky arbitrárnosti a neodôvodnenosti, avšak len vo vzťahu nedostatočného vysporiadania sa najvyššieho súdu s námietkou premlčania a s aplikáciou § 22 zák. č. 58/1969 Zb.. V celom náleze ústavného súdu nie je žiadna zmienka o tom, že škoda vynaložená vo forme nákladov obhajoby neprináleží poškodenému, resp., že takýto nárok nepatrí poškodenému v prípade oslobodenia poškodeného ako obžalovaného spod obžaloby, resp. v prípade zastavenia trestného stíhania. Žalovaným tvrdený tzv. posun v ustálenej judikatúre v priznávaní trov obhajoby v prípade nezákonného rozhodnutia, nemožno bez ďalšieho odvodiť len z citácií viet žalovaného uvedených v odvolaní prevzatých z odôvodnenia predmetného nálezu Ústavného súdu SR už aj z toho dôvodu, že Ústavný súd SR jednak nevytvoril právnu vetu a jednak aj z toho dôvodu, že ústavný súd sa primárne vôbec vo svojom náleze nezaoberal dôvodnosťou, resp. nedôvodnosťou priznania trov obhajoby poškodenému. Uvedené rozhodnutie nemôže len jedným odstavcom vo svojom odôvodnení zvrátiť ustálenú súdnu judikatúru v predmetnej právnej veci vyvíjajúcu sa v období minimálne 20 rokov. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil ako v celom rozsahu vecne správny.

10. Okresný súd vydal napadnutý rozsudok dňa 22. 09. 2015 s tým, že vec bola predložená Krajskému súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolaciemu dňa 01. 12. 2015. Dňom 01. 07. 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej v texte „CSP“), ktorý v zmysle §-u 470 ods. 1 stanovuje, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa prvej vety ods. 2 §-u 470 CSP však platí, že právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

11. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP odvolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem, rešpektuje ale procesný účinok tých odvolaní, ktoré boli podané do 30.06.2016, a ktorý účinok zostal zachovaný aj po 30.06.2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej (od 01.07.2016) účinnej právnej úpravy o odvolaní a odvolacom konaní sa v prípade týchto odvolaní nemôžu uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (viď tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 36/1995).

12. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), prejednal odvolanie žalovaného a napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmal v medziach daných ust. § 379 a § 380 CSP a bez nariadenia pojednávania v súlade s § 385 ods. 1 (a contrario) CSP rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 1,2 CSP ako vecne správny v celom rozsahu potvrdil.

13. Podľa § 387 ods. 1, 2 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého

rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

14. Po preskúmaní veci odvolací súd konštatuje, že okresný súd vykonal dokazovanie vo veci v dostatočnom rozsahu, vykonané dôkazy správne vyhodnotil podľa § 191 ods. 1 CSP a svoje rozhodnutie aj náležite odôvodnil podľa § 220 ods. 2 CSP. Z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Okresný súd neporušil právo žalovaného na spravodlivý súdny proces, nakoľko v hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, naopak okresný súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posúdil a aj náležite vyhodnotil (nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 36/2010).

15. Vyššie uvedené zákonné ust. § 387 CSP umožňuje odvolaciemu súdu potvrdiť rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak je vecne správne, pričom odvolací súd konštatuje, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je nielen vo výroku, ale aj pokiaľ ide o jeho odôvodnenie presvedčivé a správne. Súd prvej inštancie sa totiž v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal so všetkými námietkami uplatňovanými v priebehu konania žalovaným, preto by odôvodnenie odvolacieho súdu bolo iba kopírovaním vecne správnych dôvodov, na základe ktorých je rozhodnutie okresného súdu založené. V dôsledku uvedeného odvolací súd v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, a to na str. 7 až 10 a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia, vzhľadom k argumentom uvádzaným žalovaným v odvolaní uvádza nasledovné :

16. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s právnym záverom okresného súdu, podľa ktorého je orgánom príslušným konať v mene štátu (SR) Generálna prokuratúra SR v zmysle § 4 ods. 1 písm. f) zák. č. 514/2003 Z. z.. Okresný súd bol povinný bez zreteľa na označenie obsiahnuté v návrhu zabezpečiť, aby za štát pred súdom konal štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi alebo právnická osoba, ktorá je oprávnená podľa osobitného predpisu a konať len s takýmto oprávneným subjektom. Uvedenú povinnosť si okresný súd splnil dôsledne a správne aplikoval ust. zák. č. 513/2004 Z. z..

17. Zodpovednosť štátu za škodu je koncipovaná ako objektívna, teda bez ohľadu na akékoľvek zavinenie. V tejto súvislosti preto platí, že ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré je skončené oslobodením spod obžaloby, treba hľadať nielen v ustanovení § 46 ods. 3 Ústavy SR, ale vo všeobecnej rovine predovšetkým v čl. 1 ods. 1 Ústavy SR, teda v princípoch materiálneho právneho štátu. Ak má byť štát skutočne považovaný za materiálny právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým priamo zasiahli do základných práv jednotlivca. Nemožno totiž prehliadnuť, že štát nemá slobodnú vôľu, ale je povinný striktno dodržiavať právo v jeho ideálnej interpretácii. Na jednej strane je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv. Zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym, či nezákonným zásahom štátu proti občanovi bola odčinená. Súdna prax dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, ako je tomu aj v prejednávanej veci, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti zákonnosti začatia vedenia trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania (porovnaj napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 183/2009, 4Mcd 15/2009).

18. Orgán verejnej moci, ktorý koná za štát vo veci náhrady škody spôsobenej v zmysle § 3 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. sa určuje podľa kritérií obsiahnutých v ust. § 4 ods. 1 a 2 tohto zákona.

19. Z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že žalobca si voči žalovanému uplatnil náhradu škody spôsobenú nezákonným rozhodnutím. V zmysle ustálenej judikatúry sa nárok na náhradu škody spôsobenej trestným stíhaním, ktoré skončilo zastavením stíhania alebo oslobodením spod obžaloby, posudzuje podľa ust. § 5 zák. č. 514/2003 Z. z.. V zmysle ust. § 4 ods. 1 na úseku trestného konania, ktoré začína vydaním uznesenia o začatí trestného stíhania a je zavŕšené podaním obžaloby, vykonávajú

svoju pôsobnosť tak vyšetrovateľ policajného zboru, ako aj prokurátor. Nadobudnutím účinnosti zákona č. 412/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 514/2003 Z. z. došlo k precizovaniu orgánu, ktorý je orgánom konajúcim v mene štátu. Súdna prax totiž dospela k záveru, že pri posudzovaní nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, má rovnaké dôsledky ako zrušenie tohto uznesenia pre nezákonnosť (§ 6 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z.) aj zastavenie trestného stíhania; rovnaké následky vo vzťahu k zákonnosti uznesenia o vznesení obvinenia pripísala súdna prax aj oslobodeniu spod obžaloby (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 194/2010 alebo uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo 145/2011).

20. Podľa § 4 ods. 1 písm. b) zák. č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom od 01. 01. 2013 koná vo veci náhrady škody Ministerstvo vnútra SR, ak v trestnom konaní škodu spôsobil vyšetrovateľ policajného zboru alebo poverený príslušník policajného zboru a súčasne po 1.) prokurátor nezamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa policajného zboru alebo povereného príslušníka policajného zboru a nepodal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu alebo po 2.) vyšetrovateľ policajného zboru alebo poverený príslušník policajného zboru nekonal na základe záväzného pokynu prokurátora.

21. Podľa § 4 ods. 1 písm. f) zák. č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom od 01. 01. 2013 koná vo veci náhrady škody Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní alebo v správnom konaní.

22. V zmysle vyššie uvedených ustanovení je zrejmé, že zákonom č. 412/2012 Z. z. došlo k presnejšiemu vymedzeniu oprávnenia jednotlivých štátnych orgánov konať za štát v konaní o náhradu škody podľa zák. č. 514/2003 Z. z.. Preto aj keď nezákonným rozhodnutím je stále uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré vydal príslušný policajt, oprávnenie ministerstva vnútra konať za štát v rámci konania o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, by zostala z hľadiska prejednávanej veci zachovaná len pre prípad, že prokurátor nezamietol sťažnosť proti uzneseniu policajta a nepodal obžalobu. V opačnom prípade je potrebné dospieť k názoru, že Ministerstvo vnútra SR oprávnenie konať za štát nemá. V prípade, že prokurátor podanú sťažnosť obvineného proti uzneseniu o vznesení obvinenia zamietne a následne podá obžalobu príslušnému súdu, zakladá tým oprávnenie Generálnej prokuratúry SR konať za štát v následnom konaní o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa zákona č. 514/2003 Z. z.. Prokurátor svojím aktívnym konaním, a to podaním obžaloby zachoval nezákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia, teda aj nezákonnosť trestného stíhania hoci mu právny poriadok dával oprávnenie konať aj inak, napr. zastaviť trestné stíhanie alebo postúpiť vec. K spôsobeniu škody v tomto prípade zo strany prokurátora nedochádza vydaním nezákonného rozhodnutia, ale tým, že nevyužívajúc svoju kompetenciu nezákonné rozhodnutie nezrušil, sťažnosť obvineného zamietol, teda, trestné stíhanie obvineného nezastavil, nepostúpil vec, naopak, osvojil si závery nezákonného rozhodnutia a podal na jeho základe obžalobu. Tieto kritériá považuje odvolací súd za natoľko jednoznačné, že nespôsobujú výkladové problémy, preto aj podľa právneho záveru odvolacieho súdu je orgánom oprávneným konať v mene štátu Generálna prokuratúra SR.

23. Následne okresný súd postupoval vecne správne aj v tom, ak rozhodnutie o začatí trestného stíhania voči žalobcovi, teda uznesenie o vznesení obvinenia voči nemu považoval za nezákonné, ak bolo trestné stíhanie začaté (vedené) a neskončilo sa právoplatným odsúdením, naopak žalobca bol spod obžaloby oslobodený.

24. Zákon č. 514/2003 Z. z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nemôže zbaviť. Neposudzuje sa teda správnosť rozhodnutia jeho orgánu z hľadiska, či pri rozhodovaní porušil právnu povinnosť a škodu zaviniť. Rozhodujúcim kritériom zákonnosti konania vedeného orgánom verejnej moci je výsledok tohto konania (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 194/2010). Navyše v prípade zodpovednosti objektívnej, resp. absolútne objektívnej zodpovednosti štátu v žiadnom prípade neprichádza v úvahu možnosť liberácie (pozri napr. Brejcha, A.: Odpovednosť v súkromom a verejnom práve, Praha: CODEX Bohemia, 2000, str. 243). K takému dôsledku však nemožno dospieť ani výkladom ďalších právnych noriem vzťahujúcich sa k činnostiam, pri ktorých realizácií škoda vznikla. Inými slovami aj pri výklade povinností, ktorej sú určitej osobe pri výkone verejnej moci uložené, resp. realizácií činností, ktoré na ňu boli štátom prevedené, treba sledovať účel práva na náhradu škody a reflektovať skutočnosť, že ide o zodpovednosť objektívnu, t. j. za výsledok, a nie zavinenie. Tieto povinnosti je potom treba vykladať extenzívne, pretože ide tiež o otázku ochrany dôvery občanov v právo a inštitúcie verejnej moci (viď nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I.ÚS 529/09 zo dňa

13. 03. 2012). Napriek tomu, že žalovaný tvrdí, že prípravné konanie prebiehalo zákonne, uvedená skutočnosť sama o sebe nevyklučuje objektívnu zodpovednosť štátu za vznik škody vzniknutej žalobcovi, ak z vykonaného dokazovania bez pochyb vyplynulo, že žalobca bol spod obžaloby oslobodený právoplatným rozhodnutím súdu.

25. Z hľadiska zodpovednosti štátu za škodu má ten, kto bol oslobodený spod obžaloby, právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia, takéto právo by nemal iba vtedy, ak by si vznesenie obvinenia zavinil sám, bol spod obžaloby oslobodený len preto, že nie je za trestný čin trestne zodpovedný, resp., že mu bola udelená milosť alebo, že trestný čin bol amnestovaný (uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo 64/2008).

26. Ak napriek vyššie uvedenej judikatúre a ustálenej súdnej praxi odvolateľ namieta a poukazuje na nález ÚS SR sp. zn. 163/2013 je nutné prisvedčiť tvrdeniam žalobcu v jeho písomnom vyjadrení, že predmetný nález v žiadnom prípade vyššie uvedené právne závery okresného a odvolacieho súdu nespochybňuje. Ak totiž žalovaný v odvolaní cituje časť nálezu Ústavného súdu SR z 13.11. 2013, podľa ktorého : „Skutočnosť, že vydaním uznesenia o vznesení obvinenia dochádza k posunu v rámci procesných štádií trestného konania, do štádia, v ktorom sa trestné konanie vedie už pre vyšší stupeň pravdepodobnosti, že prešetrovaný skutok spáchala konkrétna osoba v tomto uznesení označená, t. j. trestné konanie sa presúva do štádia zisťovania skutočností rozhodujúcich pre potvrdenie alebo pre vyvrátenie tohto trestného obvinenia, ktoré je tak vlastne predpokladom tohto šetrenia, tak vzhľadom na uvedené uznesenie o vznesení obvinenia, na vydanie ktorého boli v čase jeho vydania splnené všetky zákonné predpoklady a z tohto dôvodu nebolo zrušené ani v konaní o sťažnosti proti tomuto uzneseniu, nemožno bez ďalšieho považovať za nezákonné, resp. za odporujúce zákonu iba z dôvodu, že v čase jeho vydania existujúca pravdepodobnosť o spáchaní určitého skutku konkrétnou osobou sa neskôr z rôznych dôvodov nepotvrdila“, tieto právne závery v žiadnom prípade nespochybňujú, že zodpovednosť štátu je v zmysle zák. č. 514/2003 Z. z. objektívna, ktorej sa štát nemôže zbaviť. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti zákonnosti začatia vedenia trestného stíhania je nielen to, že v čase jeho vydania existujúca pravdepodobnosť o spáchaní určitého skutku konkrétnou osobou sa neskôr z rôznych dôvodov nepotvrdila, ale rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti zákonnosti začatia vedenia trestného stíhania je neskorší výsledok tohto trestného stíhania. K uvedenému preto odvolací súd opätovne poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 183/2009, 4MCdo 15/2009, a pod.. Tieto právne závery však nálezom ÚS SR žiadnym spôsobom spochybnené neboli, preto len výňatok z uvedeného nálezu v žiadnom prípade nespôsobuje žiadny tzv. posun v judikatúre súdov SR, ktorú žalovaný napriek tomu, že ide o ustálenú súdnu prax nepovažuje za správnu a zodpovedajúcu zákonu. Treba dodať, že aj podľa judikatúry ÚS SR nepatrí do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, právo strany - žalovaného, vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov, ale ani toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá strana sporu - žalovaný (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

27. Taktiež neobstojí odvolacia námietka žalovaného, že predmetné uznesenie o vznesení obvinenia žalobcovi nemožno považovať za nezákonné, pretože v čase vznesenia obvinenia boli splnené zákonné predpoklady pre tento postup a v trestnom konaní nedošlo k porušeniu základných zásad trestného konania, preto samotný výsledok trestného konania nemusí vyvolať nezákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia ako základného predpokladu na vznik nároku na náhradu škody. Je evidentné, že žalovaný v rámci tejto argumentácie nesprávne viaže zákonnosť rozhodnutia na skúmanie porušenia nejakej povinnosti, či zásady pri jeho vydaní, t. j. zákonnosť dáva do súvisu so zavinením (žalovaný poukazuje na neporušenie zásad trestného konania, resp. na neporušenie zákona v čase vznesenia obvinenia), zodpovednosť štátu za škodu je však koncipovaná ako objektívna, t. j. bez ohľadu na akékoľvek zavinenie. V tejto súvislosti preto platí, že ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré je skončené oslobodením spod obžaloby, treba hľadať nielen v ust. čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, ale vo všeobecnej rovine predovšetkým v článku 1 ods. 1 Ústavy SR, teda v princípoch materiálneho právneho štátu.

28. Odvolací súd poukazuje aj na zodpovednosť žalovaného za obsahové vymedzenie svojho odvolania v spojitosti s nevyhnutnosťou odvolacieho súdu rešpektovať svoju viazanosť odvolacími dôvodmi. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že žalovaný v odvolaní nenamieta vznik škody na strane

žalobcu, ani jeho výšku, napriek tomu však odvolací súd konštatuje, že rozhodnutie okresného súdu aj v tomto rozsahu, pokiaľ ide o ustálenie zodpovednosti štátu za škodu, ktorá žalobcovi ako poškodenému v trestnom konaní, ktoré skončilo jeho oslobodením spod obžaloby, vznikla, vrátane jeho rozsahu, (ktorý okresný súd podrobne uviedol na str. 9 napadnutého rozhodnutia a na ktoré odôvodnenie i v tomto rozsahu odvolací súd v podrobnostiach odkazuje), je v celom rozsahu vecne správne. Uvedené sa vzťahuje i k výroku o náhrade trov konania, ktoré odvolaním napadnuté nebolo, avšak ide o výrok závislý.

29. Pokiaľ ide o návrh žalovaného, aby vo výroku svojho potvrdzujúceho výroku odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania s odôvodnením, že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu na riešenie otázky oprávnenosti konkrétneho štátneho orgánu konať v mene štátu vzhľadom na aplikáciu ust. § 4 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z., tento návrh nepovažoval odvolací súd za dôvodný z viacerých dôvodov. Prioritne odvolací súd poukazuje na vyššie uvedenú ustálenú judikatúru súdov SR, v ktorých rozhodnutiach nie je daná nejednotnosť rozhodovania všeobecných súdov v otázke oprávnenosti konkrétneho štátneho orgánu konať v mene štátu (Nález ÚS SR sp. zn. II. ÚS 25/2011 alebo rozhodnutia NS SR sp. zn. 4Cdo 183/2009, 3Cdo 194/2010, 7Cdo 145/2011, NS ČR sp. zn. 1Cz 6/1990, ale i rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo 53/1993, 4MCdo 15/2009). Žalovanému v zmysle platnej právnej úpravy Občianskeho súdneho poriadku do 30. 06. 2016 vznikla možnosť podať návrh, aby odvolací súd vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku vyslovil, že dovolanie je voči jeho rozhodnutiu prípustné, avšak od 01. 07. 2016 je možné podať dovolanie i proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdené. Aj vzhľadom na túto skutočnosť považoval odvolací súd návrh žalovaného na pripustenie dovolania voči potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu za nadbytočný.

30. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. V odvolacom konaní bol v celom rozsahu úspešný žalobca, preto mu vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo vzťahu k žalovanému v celom rozsahu. Odvolací súd tak v zmysle § 262 ods. 1 CSP rozhodol o nároku žalobcu na náhradu trov odvolacieho konania tak, že má nárok na náhradu trov odvolacieho konania a o výške týchto trov rozhodne v zmysle § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

31. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b)

(§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).